

ויאל משה

חג השבועות

קובץ מאמרים ושיחות, בעניני הפרשה הזמני המועדים, מבנש"ק רבי יואל משה פינטו שליט"א בן ארמו"ד רבינו יאשיהו פינטו שליט"א. דברי תורה חידושים וכיאוורים, אוצר מאמרים מזהירים, לגלות בעניני הפרשה והזמנים, כפרד"ס התורה כלולים, מגלה צפונות ונעלמים, מכל פסוקי הפרשיות ועניני הזמנים. • ערב חג השבועות תשפ"ג

קודם שאמרו ישראל "נעשה ונשמע" קרא משה באוזניהם את ספר התורה ולימדם שני יסודות גדולים בעבודת ה' שגרמו גם כפרשת במדבר 3.....

על ידי לימוד התורה מעלים את ניצוצות הקודש ומקרבים את הגאולה 1.....

על ידי לימוד התורה מעלים את ניצוצות הקודש ומקרבים את הגאולה

חיים פלאגי בספרו עמודי חיים (אות כ) כתב תשע עשרה תירוצים לשאלה הזאת.

כבריא את העולם עשה ה' שיפלו מניצוצות הקודש אל הקליפה כדי ליצור את הבחירה בין הטוב לרע

ונראה בס"ד לבאר בדרך נוספת מדוע נתן הקב"ה את התורה לבני ישראל דווקא במדבר, וכן ללמוד לקח טוב על מה דבר זה מורה לנו בדרכי לימוד התורה ובגדל חשיבותה, על פי מה שניגלה לנו מתורת הסוד ובפרט בכתבי האריז"ל בעניין נפילת ניצוצות הקודש בשבי הטומאה. שנתבאר כי שני פעמים נפלו ניצוצות הקודש אל הטומאה. הפעם הראשונה הייתה קודם בריאת העולם, וסיבת נפילתם היא שהקב"ה ברא את העולם בעשרה ספירות, וכן דרך השפעת החיות והקיום לעולם מאיתו יתברך הוא דרך העשרה הספירות האלו, שהם כעין כלים שדרכם עובר אורו הגדול של הקב"ה אל העולם הזה. ובתחילה

התורה במדבר השומם מקום אשר איש אינו דר בו, ואין דרך מלכים להימצא בו, הרי יותר היה שתינתן התורה במקום ישוב בני אדם המקושט בפאר והדר, כיאה למלך מלכי המלכים הקב"ה ולא במדבר השומם. ועוד יש לשאול בזה, מדוע לא נתן הקב"ה את התורה בארץ ישראל, שהרי שם הוא עיקר קיום מצות התורה, ורבים מן המצוות עליהם ציוה ה' אין ביכולת האדם לקיימם כי אם בארץ ישראל.

ותירוצים רבים נאמרו בזה, ומצינו שאמרו במדרש שלא ניתנה התורה במקום ישוב אלא במקום הפקר, כדי שאף אחד משבטי ישראל לא יוכל לומר בנחלתי ניתנה התורה, ובזה יחשבו בני ישראל כי לחלקים מהעם יש שייכות יתרה לתורה מאשר להם. והמהר"ל מפראג בספרו "תפארת ישראל", הקדיש פרק שלם (פרק טו) לבאר את השייכות בין התורה למדבר, ומדוע ניתנה דווקא בו. וגאון ישראל רבי

יום חג השבועות הוא היום בו ירד הקב"ה ממקום משכן כבודו בשמיים, ובא אל הר סיני בעב ובענן לתת תורה לעמו ישראל. וכל העולם היה חרד לקראת בואו של המלך ה' להיראות אל בני עמו ולקחתם לו לעם, ולכן מלאו השמים בקולות ובברקים, וענן כבוד היה שורר על הר סיני, וקול שופר המבשר על בא מלך מלכי המלכים הריע בעולם כולו. ובמדרש תנחומא (וישלה ב) נאמר כי עשרים ושנים מרכבות מלאכים ירדו עם הקב"ה אל הר סיני. וידועים הדברים המפחידים שכתב קדוש ישראל הש"ך, כי הקולות הגדולים שנשמעו בחלל העולם בעת מתן תורה, הם קול בכיית המלאכים שנתנו קולם בנהי בכי תמרורים על שהתורה נלקחת מהם וניתנת לבני ישראל.

מדוע נתן הקב"ה את התורה לבני ישראל במדבר שממה

וידועה השאלה מדוע נתן הקב"ה את

וְכֹל מִי שְׁלוֹמֵךְ זֶהר אִו מְזַכֶּה אֶת חֲבֵרוֹ
לְלַמֵּד זֶהר הַקְּדוֹשׁ, כֹּל הַקְּשִׁיִּים וְכֹל
הַבְּעִיזוֹת יִרְצַמְתְּקוּ מִמֶּנּוּ וּמִבְּנֵי מִשְׁפַּחְתּוֹ
(האדמו"ר רבי יאשיהו פינטו שליט"א)

ברא הקב"ה עשרה כלים שונים בכמה פרטים מן הכלים המשמשים כיום. ואותם הכלים הראשונים לא יכלו להכיל את אורו הגדול של הקב"ה, עד שמגדל האור נשברו ונתבקעו הכלים, וחלק מן האור שהשפיע הקב"ה בכלים לצורך בריאת העולם נפל בשבי הטומאה, ואותו אור שנפל בחלקי הטומאה הוא שייצר את הקליפות. ואחרי כן ברא הקב"ה את עשרת הספירות בצורה מחודשת ובהם נברא העולם. ועט"ר כ"ק האדמו"ר שליט"א האריך בביאור עומק הבנת ענין עשר הספירות בדברות קודשו בספירת העומר בשנה זו (תשפ"א).

ועוד נתבאר בכתבי האריז"ל כי עשה הקב"ה כן לברא את הכלים בצורה שלא יכלו את אורו בידיעה ובכונה, כי תכלית בריאת העולם הוא שתהיה לאדם את היכולת לבחור בין הטוב לרע, ויבחר האדם בטוב. ואם לא היו נבראים אותם קליפות מהאור שנפל מחמת שבירת הכלים, לא היה כל רע בעולם ולא היה לאדם את הפיתוי לילך אחר הרע.

בחטא אדם הראשון נפלו מניצוצות הקודש וכן בכל חטא שכל איש מישראל עושה נופלים ניצוצות נוספים ומתרחקת הנאולה

והפעם השניה בה נפלו ניצוצות קודש נוספים אל הטומאה היה בחטא שחטא אדם הראשון, שכאשר המרה אדם הראשון את פי ה' ואכל מעץ הדעת, היות והיו כלולים בו כל נשמות ישראל ירדו מעטים מהם אל הטומאה, ונתפזרו בין שבעים אומות העולם. וכל סיבת גלויות ישראל בכל הדורות היא להגיע אל אותם מקומות בהם נמצאים ניצוצות הקודש, ולבררם ולהחזירם אל הקדושה על ידי עשיית מצות ועיסוק בתלמוד תורה ששני דברים אלו הם כאבן שואבת לאותם הניצוצות. ולכן הוצרכו ישראל לירד למצרים ולהצטער שם ארבע מאות שנים, כי שם נפלו מספר רב של ניצוצות. ולכן אחר שנגאלו ישראל ממצרים צוה ה' עליהם שלא יחזרו למצרים עוד לעולם, והטעם לציוי זה הוא שבזמן שעבודם במצרים פדו את כל ניצוצות הקודש, ולא השאירו שם אף לא אחד, ולכן אין עוד כל תועלת בהגעת בני ישראל למצרים, כי לא נותרו שם מניצוצות הקודש. ורבינו "הבן איש חי" בבן יהוידע (ברכות ט:.) כתב שמה שמצינו שעל אף הציוי שלא לחזור אל מצרים מאורי עולם התיישבו בה, כדוגמת

הרמב"ם ועוד, הוא משום שכידוע בכל פעם שאדם עובר עבירה הרי הוא מוריד ניצוצות קודש נוספים אל הטומאה, ומחיה אותה. והיו רשעים מישראל שחזרו אל מצרים נגד מצות התורה ובזה הורידו לשם ניצוצות קודש חדשים, ולכן הותר להיכנס שוב בשערי מצרים.

וכאשר יסיימו ישראל את מלאכת השבת כל ניצוצות הקודש אל מקורם בקדושה, אז ביום ההוא יתקע בשופר גדול, ויהיה התיקון השלם והגאולה אמיתית.

שני דרכים לעלות את ניצוצות הקודש, עיסוק במצות, עיסוק בתורה

והנה אף על פי שיש שני דרכים לקבץ את אותם הניצוצות ולהעלותם אל הקדושה, על ידי עשיית מצות, ועל ידי שירבה האדם בעסק התורה. מכל מקום הדרך הטובה והיעילה ביותר להעלות הניצוצות היא על ידי עסק התורה. ורבינו האור החיים הקדוש הרחיב בזה בפרשת צו בפירוש הפסוק: "זאת התורה לעלה וכו'" (ויקרא ז, לו.) כי בהתגברות עסק התורה מוציא יקר מזולל יותר מאשר אם יעסוק במצות. ותלמידו של האור החיים הקדוש מרן החיד"א בספרו "אהבת דוד" (דרוש י"ד לשבת זכור) ביאר הטעם מדוע עסק התורה מסוגל ביותר להעלאת הניצוצות שנפלו בטומאה יותר מעשיית המצות, כי כל האברים של אדם הראשון נהגו מאכילת עץ הדעת, והשתתפו בעשיית החטא, ולכן בכל אברי האדם אחזה טומאה מחמת חטאו של אדם הראשון, וכן אבריהם של כל בני האדם צאצאי אדם הראשון טמאים הם. מלבד כח השמעת הקול, שלא מצינו שחטא אדם הראשון בהשמעת קול בחטא עץ הדעת, ולכן כיון שקולו של האדם טהור מחטא אכילת פרי עץ הדעת בכוחו לפעול ביותר לתיקון העולם והעלאת הניצוצות.

וכתב עוד מרן החיד"א כי מזה יקח כל אדם מוסר להיזהר ביותר בכל החטאים הקשורים להשמעת הקול, כגון אמירת לשון הרע, ורכילות, וניבול פה, כי בעשיית הדברים האלו שבקול הוא מטמא את הקול שהוא לא חטא בחטא עץ הדעת, ואינו דומה המטמא דבר טמא, למטמא דבר שהוא טהור.

בלימוד התורה מעלה האדם את ניצוצות הקודש אפילו אותם הרחוקים מאוד

ועוד מעלה יש ללימוד התורה בהשבת

הניצוצות אל הקדושה, כי בהשבתם על ידי קיום מצות צריך האדם לילך אל המקום בו נפלו הניצוצות ושם לקיים את המצוה, ועל ידי זה יעלו אל שורשם הקדוש. אולם בעסק התורה יכול האדם לישוב בבית המדרש ולהעלות את ניצוצות הקדושה הפזורים בכל העולם, ואינו צריך לילך למקומם. ובזה נראה לבאר את דברי המשנה באבות (ג, ה) "רבי נתניאל בן הקנה אומר, כל המקבל עליו על תורה, מעבירין ממנו על מלכות ועל דרך ארץ", ויש לומר שכוונת דברי המשנה שמעבירין ממנו עול דרך ארץ היא, שכיון שעוסק בתורה ומעלה את ניצוצות הקדוש השייכים לנשמתו ממקום מושבו, הרי הוא אינו צריך להיות נע ונד בדרך מחבל ארץ אחת לשניה ובזה להעלות את ניצוצות הקודש על ידי עשיית המצות במקום הניצוצות. וזה הוא שבעבור לימוד התורה מעבירים ממנו עול דרך ארץ, שאינו צריך לנדוד בארץ להשגת פרנסתו, כי בעסק התורה מברר הניצוצות.

ניתנה התורה במדבר לרמז כי בעסק התורה מעלה ניצוצות הקודש שבמקום אחר בעולם

ומכח כל הנזכר נבוא לבאר מדוע בחר הקב"ה ליתן את התורה במקום שממה בו לא נמצא איש. כי הנה אם ברא הקב"ה את המדבר בטבע כזה שאין דרך בני האדם להלך בו ולדור בו, הרי זה אות שאין שם ניצוצות קודש שצריך לברר מן הטומאה ולעלותם אל שורשם. ובנתינת התורה במקום שומם רמז הקב"ה לכל בני ישראל כי על ידי לימוד התורה יכולים הם לעלות את ניצוצות הקודש, ואפילו את אותם הנמצאים במקום מרוחק ריחוק גדול ביותר ממקום מושבם. כי אפילו נתינת התורה נעשתה במקום בו אין ניצוצות קודש שירדו אל הטומאה, ובנתינתה נעשה תיקון גדול ביותר. וזה כי גדולה היא התורה הקדושה שמשפיעה על העולם כולו ומטהרתו, ומביאה את העולם אל התיקון השלם.

בחג השבועות יכול האדם להמית את הקריפות שניצרו מחטאיו

ועוד יש לציין בזה כי הנה ידוע מהספרים הקדושים שבחטאים שהאדם עושה הרי הוא יוצר קליפות חדשות, ומטביע ניצוצות קודש נוספים בטומאה, מלבד אותם שנוצרו והוטבעו בשבירת הכלים ובחטא אדם הראשון. וכתב בספר מתוק

מדבש (מערכת א אות כז) כי יש לאדם מישראל שלושה אויבים, והם: א' האומות המשעבדים את ישראל. ב' הקליפות הנבראים מחטאי האדם וסובבים אותו תמיד להכשילו בכל אשר יעשה. ג' יצר הרע הנמצא בלב האדם ומסיתו לעבור עבירות.

ועוד כתב כי בכוח שלושת הרגלים יכול האדם להכניע ולבטל את שלושה אויבים הללו: שבפסח יכול להכניע את היצר הרע. ובסוכות יכול להכניע את אומות העולם. ובחג השבועות הוא הזמן שבו יכול האדם להכניע את הקליפות שנוצרו מחטאיו

ומקיפים אותו להכשילו בכל דבר שינסה לעשות ולהצליח בו. ולכן ישתדל האדם ביותר בעסק התורה ביום חג השבועות, וכן יקבל על עצמו קבלות להרבות בלימוד התורה במשך כל ימות השנה, וידע כי בזה הוא ממית את הקליפות שנוצרו מחטאיו.

קודם שאמרו ישראל "נעשה ונשמע" קרא משה באוזניהם את ספר התורה ולימדם שני יסודות גדולים בעבודת ה' שנרמזו גם בפרשת במדבר

בכל שנה פרשת במדבר נקראת קודם לחג השבועות. ובגמרא במסכת מגילה (לא): נתבאר כי דבר זה הוא מתקנותיו של עזרא הסופר, וראוי להבין את עומק מחשבתו של עזרא הסופר, מדוע תיקן שבכל שנות עולם פרשת במדבר תקרא בסמוך לחג מתן תורתנו, שבוודאי עזרא הסופר לא עשה כן לחינם, אלא ידע ברוח קודשו ובחכמתו שבפרשת במדבר נטמנו יסודות גדולים בעבודת ה' היכולים לעמוד לעזר לכל יהודי להכין את עצמו לקבל את התורה עליו מחדש ביום חג השבועות.

ורוחם של בני ישראל. וכתב האביר יעקב זיע"א להשיב על פי שני יסודות גדולים בעבודת ה', שביכולתם להאיר את השיכת המחשבה אותה מנסה היצר הרע ליצור אצל כל יהודי.

בידי כל יהודי היכולת לחזק או להחליש את השכינה

תשובתו הראשונה של האביר יעקב לעניין זה היא, כי על ידי זה שביקש הקב"ה לידע על כל יחיד מישראל מי הוא ומה יחוסו, ושיבא בחשבון יחד עם כל קהל ישראל, יבין וידע כל אחד מישראל את גודל ערכו וחשיבותו בעיני ה', ועל ידי זה יקפיד יותר בקיום המצות. כי יכול האדם לטעות ולחשוב כי מה הוא ומה מעשיו מועילים, ולחשוב כי אם צדיקי וחסידים הדור מקיימים את המצות ומקדישים כל רגע מזמנם לעבודת ה', הרי שהוא יכול להתעצל בקיום המצות, כי ממיעוט ערכו וחשיבותו מעשיו לא ישנו מאומה. אולם זה אינו נכון, כי מעשיו של כל אחד מישראל יכולים להכריע את העולם כולו, לכף זכות, או לכף חובה. וכל ממשלתו של הקב"ה תלויה בכל מעשה של כל יהודי, ואם מקיים האדם את המצות אז כח פמליא של מעלה גובר. ואם עושה עבירות כוחה נחלש. וכתב האביר יעקב זיע"א רמז לזה כי ישראל אותיות לי ראש, שהשכינה אומרת שעל ידי כל אחד מישראל היא נעשית לראש על הסטרא אחרא.

כנגד כל יהודי יש אופן בפירוש התורה שרק הוא יכול לגלותו

והתשובה השניה שעל ידה כתב האביר יעקב זיע"א לבאר את חשיבות ספירת בני ישראל היא, כי מספרם של בני ישראל הוא שישים ריבוא (שש מאות אלף). וכנגד אותם נשמות יש שישים ריבוא אותיות

בתורה הקדושה, שלכל אחד מישראל יש אות בתורה שממנה הוא יונק את כוחו. ולא זו בלבד שלכל יהודי יש אות בתורה הקדושה, אלא גם יש שישים ריבוא אופנים לפירוש התורה, שבעבור כל יהודי יש פירוש מיוחד בתורה המתין לו, שילמד את התורה וידע אותו, ואין חבירו יכול להשיגו. ונתן האביר יעקב זיע"א רמז לזה, כי ישראל ראשי תיבות יש שישים ריבוא אופנים לתורה. וכתב האביר יעקב זיע"א שציוה הקב"ה למנות את בני ישראל כי בסיום הספירה, כשיודע שמספרם הוא שישים ריבוא, תתעורר מחשבתם לידע כי כנגדם יש גם שישים אופנים לביאור התורה, ויתחזק כל אחד מישראל בלימוד התורה, לידע את האופן השייך לו.

בני ישראל אמרו "נעשה ונשמע"

רק לאחר שמשה קרא באוזניהם את הנכתב ספר התורה

ועל פי שני הפירושים שכתב האביר יעקב בפרשת במדבר, ניתן לבאר את הפליאה העולה מקריאת מקראי הקודש המספרים את הסכמות בני ישראל לקבל את התורה, ולשמור את המצות. שבפרשת משפטים התורה הקדושה מספרת שביום ד' בסיון (על פי פירושו של רש"י) לאחר הגעתם של בני ישראל אל מדבר סיני, ניגש משה אל ה', ודיבר אליו ה' שיאמר לבני ישראל את מצות הגבלה ופרישה, ולהודיעם את שבעת מצוות בני נח, ואת מצות השבת. ואחרי כן ידד משה אל בני ישראל ואמר להם את דברי ה', והשיבו בני ישראל: "כל הדברים אשר דבר יהוה, נעשה" (שמות כד א). וממשיכה התורה ומספרת: "ויכתב משה את כל דברי יהוה" (שם כד ז): "ויקח ספר הברית, ויקרא בְּאָזְנֵי הָעָם" (שם כד ז), וביאר רש"י שהדבר אותו כתב משה והשמיע

המצוה הראשונה המופיעה בפרשת במדבר היא, שציוה הקב"ה את משה רבינו שיקבץ את כל בני ישראל וימנה כל אחד ואחד מהם כדי לידע את המספר הכולל - כמה אנשים בני ישראל מונים. ובנוסף ציוה הקב"ה את משה שכל אחד מישראל יאמר את יחוסו, מי הוא, ולא יזה משפחה ושבת הוא מתייחס. ועוד אמר הקב"ה למשה כי ידעת מספרם המדויק של בני ישראל תשיא למעלה את ראשם של בני ישראל, ותרים את רוחם.

מה היא המצוה והתועלת במניית מספרם של בני ישראל

ועט"ר ראש שושלת הקודש אבוחצירא מרן רבי יעקב אבוחצירא זיע"א בספרו "פתוחי חותם" (במדבר), כתב לשאול מה הוא הטעם והתועלת בספירת את בני ישראל ובידיעת מספרם, וכן מדוע מצוה זאת של מניית בני ישראל תרים את ראשם

באוזני בני ישראל הוא תחילתו של ספר התורה, מפרשת בראשית את בריאת העולם, ואת קורות חייהם של האבות הקדושים, ושיעבוד וגאולת מצרים, ואת אשר כנעשה עם בני ישראל עד יום בואם אל מדבר סיני. ואחרי ששמעו בני ישראל את הקריאה בתורה מפי משה ענו ואמרו "כָּל אֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמָע".

וצריך לשאול על המתואר בפסוקים הקדושים הללו, לשם מה קרא משה את התורה באוזני בני ישראל, מה תועלת יש בדבר הזה. וכן עוד צריך לשאול כי אם נדייק בפסוקים נראה שקודם שקרא משה את התורה אמרו ישראל רק "נַעֲשֶׂה", ורק אחרי ששמעו את קריאת התורה מפי משה הוסיפו לומר גם "נִשְׁמָע" ואמרו את הרז בו משתמשים מלאכי השרת "נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמָע", וצריך להבין מה נתחדש במחשבתם של בני ישראל לומר גם נשמע אחרי שמיעת הנכתב בספר התורה. ונראה בס"ד להשיב על כל אחד מן השאלות האלו על פי היסודות שכתב האביר יעקב זיע"א בפרשת במדבר.

דרכו של היצר הרע להמעיט בעיני האדם את ערכו וחשיבותו

כי מה שקרא משה רבינו את ספר התורה, מבראשית ועד בא מחנה ישראל אל מדבר סיני, היה לזה תועלת גדולה, כי הנה אחד מן הכלים היעילים ביותר העומדים לרשותו של היצר הרע, להחליש את האדם בעבודת ה' ולגרום לו שלא יהיה עז כנמר וקל כנשר לעשות רצון אביו שבשמים, הוא שהיצר הרע מטמיע מחשבות בלב האדם כי מה הוא ערכו של האדם שבעבור מצוה קלה שיעשה תשתנה המציאות בעולם, או שיגדל נחת רוח להקב"ה, הרי שמחתו של הקב"ה היא רק במצות המקוימות על ידי צדיקי וקדושי הדור. אומנם זה אינו נכון אלא עצת היצר היא מחשבה זו, כי הקב"ה מצפה לכל מצוה הנעשית על ידי כל יהודי, ולכל דקת לימוד תורה של כל אחד מישראל, כפי שכתב האביר יעקב זיע"א בפרשתו. וכבר כתב בזה הרה"ק רבינו צדוק הכהן מלובלין זיע"א "בצדקת הצדיק" באות קנד "כשם שצריך האדם להאמין בה' יתברך, כך צריך להאמין בעצמו" והסביר את דבריו בהרחבה שם, כי אסור לאדם לחשוב כי עבודת ה' שלו היא שהוא עושה מעשה ובעבורו יקבל

שכר כפועל, אלא על האדם לידע שהקב"ה משיג בו בכל רגע ורגע, ומשתעשע בכל מעשיו, שמצוה שעושה גורמת שמחה עצומה להקב"ה, ועבירה שעושה גורמת צער להקב"ה. ופירש בזה שם את הפסוק: "וַיֹּאמְרוּ, בֵּיהוָה, וּבְמֹשֶׁה, עֲבָדוּ" (שמות יד לא), כי במשה נכללו כל נשמות ישראל, וכל אחד מישראל האמין בחלקו הנמצא במשה. וזה הוא "וַיֹּאמְרוּ, בֵּיהוָה, וּבְמֹשֶׁה, עֲבָדוּ" שהאמינו בחלקם הנמצא במשה כשם שהאמינו בהקב"ה.

משה קרא את התורה לבני ישראל כרי שישמעו שמעשיהם נכתבים יחד עם מעשי האבות

ויש לומר כי לכן קרא משה את התורה באוזני בני ישראל, כי בוודאי קודם שהסכימו לקבל את התורה היה היצר הרע נלחם בהם מלחמה עזה, לומר להם כי הרי עד לפני ארבעים וכמה ימים הם היו עובדי עבודה זרה, וכיצד זה עתה ייעשו בניגים להקב"ה, ויזכו לתורה הקדושה שהיא הדבר היקר ביותר לבורא עולמים, והיא יסוד העולם. וכדי לסגור את דלתות ליבם מפני מחשבות ההרס האלו שנוטע היצר הרע, קרא משה בפני בני ישראל את ספר התורה, מבראשית ועד המעשים אשר הם בעצמם עשו. ובזה הבינו בני ישראל כמה כוח יש למעשים שלהם, ולבחירות שלהם, כי כל מעשיהם נכתבו יחד עם מעשי האבות, איתני העולם, וכשהתקרבו להקב"ה ואמרו שירה לפניו זה נכתב. וכשהלינו על משה שהוציאם למות בצמא במדבר גם זה נכתב, ובזה הכירו ישראל במעלתן, ולא נפלו ברשתו של היצר הרע.

דרכו של היצר הרע לומר לאדם כי אף אם יצטוו בתורה הוא לא יתגדל בה ולא יוכל לחדש חידושי תורה

ואת מה שמצינו שרק אחר הקריאה בספר התורה אמרו ישראל גם "וְנִשְׁמָע", וקודם לכן אמרו רק "נַעֲשֶׂה", ניישב על פי תשובתו השניה של האביר יעקב זיע"א לטעם מצות ספירת בני ישראל וידיעת מספרם, שכתב שציוה ה' לעשות כן כדי שידעו בני ישראל את החיבור שיש לכל אחד מישראל לתורה הקדושה, שכשם שהם שייכים ריבוא כן, פירושי התורה הם שייכים ריבוא. כי הנה אחד מן הדרכים בהם מניע היצר

הרע את האדם מללמוד תורה ולהגות בה יומם ולילה, היא שזורע היצר הרע מחשבות בלב האדם כי גם אם יהגה בתורה זמן רב וישקיע בה את כל מרצו וכוחו, עם כל זה הוא לא יוכל להגיע להשגות גדולות בתורה, כי הוא אינו בעל כישורים להבין את הדברים לאשורם, וכן הוא לא יוכל לחדש חידושי תורה חדשים שיזכה ה' שירדו לעולם על ידו. ובאמת זה הוא שקר גמור כי כפי שכתב האביר יעקב בעבור כל אחד מישראל יש פירוש לכל אות ותג בתורה שרק הוא יכול לגלותו לעולם, ואיש זולתו אינו יכול לידע את הפירוש השייך לו. ורק צריך האדם להתאמץ בלימוד התורה, ולפתוח את שערי ליבו להבנת האופן השייך לו. ומקור יסוד זה הוא בדברי רבינו האריז"ל (שער הגלגולים הקדמה ז), ועוד נכתב בדברי האריז"ל שם כי בכל ד' חלקי התורה (פרד"ס) יש לכל יהודי פירוש השייך לו בלבד, ואפילו גדולי האומה התנאים והאמוראים והראשונים לא היה ביכולתם לידע את אופן פירוש התורה השייך לנשמות בני ישראל הנמצאים בדור הזה.

ועל פי זה תובן המציאות שאנו רואים שפעמים האחרונים חידושי חידושים כבירים בתורה הקדושה שאף הראשונים לא חידשו, ודבר זה תמוהה ביותר הרי הראשונים היו כמלאכים, וכיצד זה היה בכח שכלם של האחרונים לחדש דבר שהראשונים לא חידשו. אלא שאותם דברי תורה שנתחדשו על ידי האחרנים היה משורש נשמתם, ולכן לא יכלו הראשונים לחדשם על אף קדושתם וחכמתם. וגם דורנו הדור האחרון לא נשתנה בזה, שאף בימינו על כל אחד מישראל מוטלת החובה להגות בתורה ולדלות מתוכה את החידושים והביאורים השייכים לנשמתו, ואם הוא אינו עושה כן הרי הוא מונע טובה מכלל עם ישראל, שהרי אין איש זולתו יכול לגלות דברים אלו לעולם.

ולכן קרא משה את דברי התורה באוזני בני ישראל, כי כשהקריא משה באוזניהם את דברי התורה הבין כל אחד מבני ישראל את החיבור הגדול שיש לנשמתו עם האופן השייך לו בביאור התורה, ולכן בני ישראל קיבלו על עצמם את החיוב להגות בתורה ואמרו גם "נִשְׁמָע", שיהיו הם וצאצאיהם לומדי תורה לשמה, להשיג את אופן ביאור התורה השייך להם.